

1. Камінь спотикання

*У четвер в Україні хмарно з проясненнями.
Майже в усіх регіонах очікуються
короткочасні дощі. Вітер переважатиме
південно-західний, 3–5 м/с.
На півдні спекотно, температура вночі
становитиме 24–26°C тепла, вдень —
32–34°C.*

Вони вирішили трохи підсолодити пігулку і придбали квиток на цей новий швидкісний потяг «Хюндай». Замість звичайних сімнадцяти годин він дістанеться до Сімферополя за вісім з половиною. Отже, о дев'ятій вечора я вже буду в Криму.

Тепер усі троє ніяково стовбичили за вікном вагона. Ба була сумна, з виразу її обличчя я здогадувався, що вона вже готова відмовитись від кардіологічного санаторію, у який так нелегко здобувала пугівку, аби тільки я не мандрував на самоті. Вигляд у мамі теж був винуватий і присоромлений. І лише цей, її новоспечений чоловік, широко усміхався — він позбувся мене принаймні на місяць.

Якщо зовсім чесно, я не почувався надто впевненим і найдужче, чого зараз хотів, — повернутись додому. Але це неможливо, вони однаково ніколи б не погодились, щоб

я цілий місяць прожив на самоті. Хоча, що тут складного? Невже я не здатен купити собі в крамниці хліба й сиру і не подужаю приготувати бутерброди? Та легко! Чи можу засмажити яєчню? А на раз! Хіба власноруч не ввімкну пральну машинку? Я ж давно вже не маленький — у вересні мені буде чотирнадцять.

Проте доводить щось мамі чи бабусі — марна річ. Гадаю, що буду для них безпорадним малюком навіть у сто років.

Отже, коли з'ясувалося, що бабусі, нарешті, пощастило з пугівкою, а мама з новим чоловіком має їхати у весільну подорож, постало питання: «Хто залишиться з дитиною?». (Саме отак: «з дитиною»! Чув на власні вуха.) Я, до речі, давно переріс бабусю і зрівнявся зростом з мамою. Хех! Тринадцять років і десять місяців — це багато чи мало? Кепське відчуття: коли я маю прибрати в кімнаті, то я — дорослий, а коли йдеться про місяць самотійного життя, то відразу — дитина.

Спочатку мама соромливо натякнула, що я міг би поїхати з ними у Венецію. Я побачив, як тоді напружився цей, і мало не погодився, щоб йому дошкулити. Але уявив, як мама розриватиметься між нами двома, і відрубав:

— Чого я не бачив у вашій дурнуватій Венеції? Смердючі канали, вологість і пліснява.

Цей образився:

— Чи можна дізнатися, звідки така обізнаність? Ти, певно, пів життя прожив у Венеції?

— Та. Про це всі знають, навіть малі діти. Туди ще можна їхати взимку, на карнавал. Але тепер, у спеку, в ту Венецію пхаються лише дурники, які повелися на бренд. (Цю інформацію я, звісно, витяг з Інтернету).

Мамине обличчя зашарілося, але він заспокоїливо поклав руку на її плече.

Як цей зайда сміє торкатися моєї мамі? Я сів на підвіконня, відвернувся і став дивитись, як горобці стрибають

на доріжці біля під'їзду. Потайки зловтішався, що загнав їх у глухий кут.

У кухні зависла розпачлива мовчанка, але я не збирався їм допомагати. Мені взагалі начхати, що там буде далі. Однак уже ясно: канікулам цього року — гаплик.

І тут сталася прикрість: Ба зненацька згадала найкращу шкільну подругу, що працює лікаркою в одному з дитячих санаторіїв Криму.

— Відколи помер її чоловік, а син закінчив медінститут і поїхав працювати з якоюсь місією в Африку, Надійка живе сама в їхньому великому будинку. Вона мені багато разів пропонувала, щоб ми приїздили до неї відпочивати — хоч усі разом, хоч поодиноці. Надійка абсолютно надійна! — Ба усміхнулася на несподівану гру слів. — Вона подбає про Данька. Зараз їй зателефонує.

За пів години моя доля була вирішена — я їду в Ялту. Сам. Уперше в житті сам. До якоїсь незнайомої бабки-лікарки. Отже, я потрапив у власну пастку. Утім, оця майбутня подорож була не найгіршою прикрістю серед суцільного невезіння, що переслідувало мене останнім часом.

У вагоні я закинув рюкзак на верхню полицю, чим сильно не догодив огрядній тітці в лискучій кофтині, що обклалася пакунками на сусідньому місці. Вона відразу заверещала, щоб я негайно зняв згори важкі речі, бо потяг смикнеться й усе те може впасти їй на голову.

Я мстиво уявив, як мій наплічник гепається на її фарбовані біляві кучері, й мимоволі всміхнувся. Тітка заволатала ще голосніше — ну, знаєте, цей звичний набір: «Це хамство! Жодної поваги до старших! Куди котиться світ, якщо в нас така молодь?!»

Закудкудакали й інші пасажири.

Рюкзак довелося зняти і запхати під сидіння.

Аж ось підлога здригнулася, й перон за вікном поплив. Ба відчайдушно замахала рукою, мамине обличчя болісно викривилося, й вона побігла за потягом. Цей наздогнав її, обійняв за талію й зупинив.

Ненавиджу його. Ненавиджу з тієї самої миті, як він переступив поріг нашої квартири. Ненавиджу синювату щетину на підборідді, запах дорогого парфуму і тютюну, дурнувату манеру, сидячи, гойдати ногою, звичку увесь час шкірити рівні білі зуби. Ненавиджу ідіотське ім'я — Петро. Дізнався в мережі: Петро означає «камінь». Тепер інакше його не уявляю — лише каменюкою, що лежить упоперек мого життєвого шляху.

Не можу зрозуміти, навіщо він їй? Чого їй бракувало? Хіба нам було погано утрюх, разом із Ба? (Хоча — навіть учотирюх, адже є ще Славко).

Власного батька я не пам'ятаю. Вони з мамою одружилися надто молодими. І щойно татусь зрозумів, як складно бути головою родини, в якій є мала дитина, — чкурнув кудись світ за очі й більше не показувався. А нас із мамою забрала до себе бабуся. За батьком я не надто й сумував, бо зовсім не знав його. До того ж мені пощастило: з нами мешкав мамин молодший брат Славко. Від однокласників я знав, якими суворими часом бувають батьки, а Слав був для мене найкращою на світі чоловічою компанією, та ще й без тягара батьківського авторитету.

Славко — суперкласний. Він може все. Саме він навчив мене гасати на байку¹ і слухної миті давати відсіч усім, хто зазіхатиме на мою особисту територію. Та ось уже два роки, як він отримав стипендію «Гауде Полонія»², і тепер

¹ ... гасати на байку — їздити на велосипеді, адже англійською велосипед — bike.

² «Гауде Полонія» — стипендія молодим митцям і перекладачам польської літератури для навчання в Польщі.

навчається в Кракові. Я скучив за ним. Чекав, що Слав приїде на каникули, але він гайнув із новими польськими друзями байдаркувати кудись на фінські озера. Кинув мені на мейл: «Буду в серпні» — і все. Шукай вітра в полі. Проте я його розумію: Фінляндія... озера... байдарки... — це тобі не нидіти у спекотному Києві.

Потяг потроху набрав швидкість. У-у-у-у, які круті яруги в передмісті. Пейзаж за вікном — ніби в давньому кіно: малесенькі річечки, хатинки, ставки з качками...

Моя нехуденька сусідка витягла з торби курку гриль, нарізала помідорів, огірків, копченої ковбаси і наминає, спроквола обговорюючи з іншою пухкою тіткою рецепт якогось торта. Від надмірних пахощів того провіанту мене трохи нудить. Ба теж наготувала мені в дорогу всілякого їдла, але я тихцем витяг із наплічника торбу з харчами і сховав у холодильник. Навіщо тягати зайвий вантаж, якщо завжди можна знайти якийсь макдональдз.

Поруч із тьотею-кашалотею жовтопикий дід заглибився у грубу книжку в червоній палітурці, певно про війну. Напроти мене нудьгує рясно татуйована дівчина в навушниках. Скляним поглядом вона дивиться у вікно і ледь помітно смикає головою в такт музиці.

А біля самих дверей сидить такий собі «мен» у стильній чорній сорочці з електронною читалкою в руках. Намагаюсь на нього не дивитися, бо він чимось нагадує маминого «каменя».

Коли мама вперше сказала, що ввечері до нас приїде знайомитися її наречений, для мене це було як грім з ясно-го неба. Я заціпенів і мовчав, як німий, увесь час, поки *цей*, усіляко випендрюючись, цілував бабусі руку, дарував букет, розповідав про свої перспективи. Я тоді навіть машинально взяв подарунок від нього — айфон. Та щойно за ним

зачинилися двері, я одразу опритомнів і з розмаху вгатив отим приладом об стіну. (Не думаю, що *цей* сильно розорився на ту цяцьку — він працює в крутій електронній фірмі, то, мабуть, купив задешево або й уживану.)

Мама тоді проплакала весь вечір. Я сидів у кухні на підвіконні й дивився в темряву, а поруч лютувала Ба.

— Як тобі не соромно?! Егоїст! Твоя мати — молода гарна жінка! Ти хочеш, щоб вона назавжди лишилася сама? Здоровий хлопець, мав би вже дещо розуміти!

Дивно, але чомусь я завжди знаю наперед усе, що мені скажуть у критичну мить. Знаю так, ніби пам'ятаю. Часом мені в голову приходить страшна думка: а що, як людина весь час живе те саме життя? Як ото білка в колесі: народження-дитинство-юність-зрілість-старість-смерть і знову народження-дитинство... й отак цілісіньку вічність. А вся історія людства, яку ми вивчаємо в школі, — це лише втішна брехня, жалюгідний засіб, щоб хоч трохи розрадити істоту, яка безглуздо крутиться на тому самому місці.

Мамі тридцять три роки, але на вигляд вона набагато молодша, схожа на студентку-першокурсницю. Здається, зовсім недавно ми з нею й зі Славком по черзі каталися на нашому зеленому байку (він у нас один на всіх), будували на дереві халабуду, ганяли м'яча, клеїли і запускали повітряного змія. Але з появою цього «каменя» вона змінилася. Змінилася так, аж часом мені потрібне зусилля, щоб нагадати собі: це — моя мама. Де й поділися її шорти, картаті сорочки і скуйовджений хвіст. Мені страшенно не подобаються її нові обтислі сукні, височезні підбори, стильна стрижка з висвітленими пасмами і тонни чорної туші на віях.

Та я б змирився, якби йшлося про самі лише лахи. Найгірше те, що я вже не важливий для неї. Вона весь час дивиться крізь мене незнайомим затуманеним поглядом,

і я знаю, що насправді Ма бачить зовсім не мене, а цього, «камня».

Миронівка. За вікном почало накрапати. «Хюндай» знову рушив, аж раптом я відчув, що струна, яка пов'язувала мене з рідною домівкою, натяглася й луснула. І тепер я лишився сам у цьому бурхливому небезпечному світі.

Поряд, роззявивши рота, мирно сопіла блискуча гладуха.

Навіть якщо я просто зараз схочу зійти на будь-якій зупинці й податися кудись світ за очі, ніхто не зможе мене зупинити. А може, це й справді був би вихід? Спочатку вони за звичкою трохи похвилювалися б через моє зникнення, а тоді жили б задля власного задоволення й ніхто б їм не заважав.

«Так, годі скиглити, — врешті сказав я собі. — Усі ці надмірні емоції зайві, треба сприймати життя простіше».

Витяг з рюкзака ноутбук — Славків дарунок на минулорічний день народження, встромив у вуха навушники і поринув у «Драконів». За аватар обрав собі вогняного ельфа, і ми разом із моїм вірним драконом, червоним вогнедихом, ще до Дніпра встигли знищити цілу армію орків. Їхнього ватажка я назвав Петром і залюбки зніс йому голову на четвертому рівні.

Тоді знічев'я зазірнув в електронну пошту. Ого! Лист від Славка!

Краще б не відкривав. Він скинув мені фотки з фінського походу. Звісно, гарно: здоровезні ялини, синя вода, вогнище, хлопці шпилять у футбол... але поруч зі Славком весь час якась дівчина з довгими світлими косами. Я відразу щось запідозрив, а незабаром всі сумніви відпали. Про фото, де вона жартівливо буцає його у плече головою, Слав написав: «Це — Малгося Скорупська. Сподіваюся, вона тобі сподобається. Гадаю, в серпні ми приїдемо разом».

Навіщо мені здалась якась Малгося? Я чекав на Славка і сподівався звірити йому мої печалі, а він притягне з собою якусь польку. Що це взагалі за пошесть така? Примітивна тваринна звичка паруватися? Лишається ще й бабусі знайти якогось старого дурня — і буде повний комплект.

Почуваючись остаточно зрадженим і покинутим, я довго без пуття вештався Інтернетом, постійно натрапляючи на якусь гидоту.

Зрештою, прокинулась моя неосяжна сусідка і поскаржилася, що в неї від нестримного клацання клавіш болить голова. Мені дуже хотілося порадити їй менше вживати важкої їжі, але я стримався, вимкнув ноутбук і сховав його в наплічник.

За вікном нескінченно тягнувся плаский, як пательня, випалений сонцем степ.

У Мелітополі гладуха вийшла на перон і невдовзі повернулась, обтяжена торбами, повними груш, слив, персиків, динь і кавунів. Простір навкруги став схожий на овочеву ятку, а повітря відразу просякло нудотно-солодкими пахощами перезрілих фруктів. І на фіга їй стільки?

«Хюндай» чомусь півтори години стирчав на Мелітопольському вокзалі, тож стало ясно, що в Сімферополь ми вчасно не дістанемось.

Не можу терпіти таких тривалих зупинок. Я вже звичаївся до руху і внутрішньо налаштувався на цей розмірений плин, а коли потяг стоїть, це жахливо дратує. Відчуваю, що якась частина мене прагне відірватися й рухатись із попередньою швидкістю.

Насилу дочекався, поки це чудо корейської техніки таки зсунуло з місця.

Перекоп.

Я притулився чолом до скла, бо більше не міг дивитися на попутників. Але й за вікном не було чого розглядати: солоні болота, безбарвні солончаки до самого горизонту.